

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології

на тему:

ІДІОЕТНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ
ЕМОЦІЙ ЛЮДИНИ В СУЧАСНИХ КОРЕЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ:
ЗІСТАВНО-СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ

Студентки групи Пкор22-20
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми: Корейська мова і література
та переклад, західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.066 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – корейська
Шостак Альони Олексіївни

Науковий керівник: Копчак Ольга Ігорівна

Національна шкала

Кількість балів

Оцінка ЄКТС

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОРЕЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ ЛЮДИНИ ...	6
1.1. Поняття фразеологізмів та їх функція	6
1.2. Значення фразеологізмів в українській та корейській мовах.....	9
1.3. Вираження емоційного стану людини через фразеологізми	13
Висновки до Розділу 1	15
РОЗДІЛ 2. ЗІСТАВНО-СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ ІДІОЕТНІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ У ВЖИВАННІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ ЛЮДИНИ В КОРЕЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	17
2.1. Вираження негативних емоцій	17
2.2. Вираження позитивних емоцій.....	23
2.3. Вираження нейтральних емоцій	26
Висновки до Розділу 2	29
ВИСНОВКИ	30
АНОТАЦІЯ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33
ДОДАТКИ	335

ВСТУП

Сучасна лінгвістика має багато напрямів та аспектів вивчення, що активно досліджується мовознавцями і видатними вченими. Наразі важливу роль у розитку лінгвістики відіграє атропоцентрична парадигма, емоційний стан та переживання людини. Для вираження внутрішнього світу допомагає мова – важлива складова кожного народу, що підтримує розвиток, стимулює до соціалізації та об'єднує націю на шляху до досягнень. Мова виконує також важливу функцію у розвитку комунікації та життєдіяльності людини. Вона складається із різноманітних лінгвістичних одиниць, які відіграють певну роль. Для передачі емоційного забарвлення, культурної спадщини та історії народу, художнього забарвлення та урізноманітнення мовлення допомагають фразеологізми.

На сьогоднішній день існує велика кількість праць, що пов'язані із фразеологізмами, однак дослідження тривають, оскільки ці лексичні одиниці несуть різне значення та забарвлення для мови. Проблема відображення емоцій за допомогою фразеологізмів досі вважається відкритим питанням, адже цей напрям виник в 20 столітті та має ще безліч нерозкритих питань.

У зв'язку із підвищеною зацікавленістю світу у пізнанні азійської культури, в тому числі і корейської, в сучасній лінгвістиці розвивається аспект вивчення лінгвістичних одиниць східних мов, включаючи і фразеологізми. Це ґрунтується на поширенні корейських субкультур в сфері розважальної та технологічної індустрії.

Актуальність нашого дослідження полягає в необхідності поглибленого дослідження фразеологічних одиниць корейської мови у зв'язку з поширеним вивченням її по всьому світу, а також проведення зіставно-семантичного дослідження її з українською мовою. Також це зумовлено недостатньою кількістю праць даної тематики та несе за собою багато питань, які виникають під час вивчення корейської фразеології в Україні. Це надасть необхідні дані для порівняння культур та історії двох абсолютно різних народів, що стане основою для проведення наступних досліджень в

галузі фразеології. Оскільки вираження емоційного стану відіграє важливу роль в комунікації та є ключовою складовою у формуванні фразеологізмів, важливо розглянути це питання детальніше та розкрити умови використання їх в сучасному мовознавстві.

Метою даної роботи є розгляд та вивчення фразеологізмів корейської та української мовна позначення емоцій.

Для досягнення поставленої мети у роботі потрібно вирішити такі дослідницькі **завдання**:

- 1) дати визначення поняттю «фразеологізм», встановити його функцію та роль в мовленні;
- 2) дослідити розвиток фразеологічних одиниць корейської та української мови, зазначити основні характеристики;
- 3) визначити основні особливості та умови вживання фразеологізмів для вираження емоцій людини;
- 4) відібрати з одномовних та двомовних фразеологічних і тлумачних словників емотивні фразеологічні одиниці;
- 5) провести зіставно-семантичний аналіз відібраних фразеологізмів;
- 6) сформулювати висновки проведеного дослідження.

Об'єктом дослідження виступають корейські та українські фразеологічні одиниці.

Предметом дослідження є ідіоетнічні особливості фразеологізмів на позначення емоцій людини в сучасних корейській та українській мовах у зіставно-семантичному аспекті.

Матеріалом даного дослідження ступають 130 фразеологізмів на позначення емоцій людини (63 корейських та 67 українських), які були відібрані шляхом аналізу та суцільної вибірки із фразеологічних словників корейської та української мов.

Методами для дослідження даної наукової теми є:

1. зіставний метод (зіставлення характеристик корейських та українських фразеологізмів на позначення емоцій,);
2. порівняльний метод (визначення спільних та відмінних рис в корейських та українських фразеологізмах для вираження емоцій, порівняння культур двох народів);
3. описовий метод (виявлення характеристики та особливостей фразеологізмів);
4. метод суцільної вибірки (підбір прикладів із фразеологічних словників корейської та української мови, їх аналіз та оцінка);
5. метод контекстуального аналізу (виявлення лексико-синтаксичної сполучуваності та їх роль у певних контекстах).

Наукова новизна дослідження полягає у розгляді фразеологізмів на позначення емоційного стану людини в корейській та українській мовах, оскільки праць на цю тему недостатньо і вони не розкривають всіх необхідних питань цієї проблеми. Було проведено зіставно-семантичний аналіз, що надає поштовх для подальшого розвитку вивчення фразеологічних одиниць обраних мов, їх співвідношення, порівняння та досліджень.

Практичним значенням даного дослідження є можливість використання отриманих результатів у подальших наукових роботах, які стосуються таких галузей лінгвістики, як фразеологія та перекладознавство.

Структура та обсяг роботи: дослідження складається із вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків до роботи, анотації корейською мовою, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи – 41 сторінка, основний текст роботи складає 29 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОРЕЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ ЛЮДИНИ

1.1. Поняття фразеологізмів та їх функція

Значне місце у вивченні та дослідженні мовознавства посідає фразеологія. Фразеологія (від гр. *phrasis* «вираз» і *logos* «наука») – це розділ мовознавства, що вивчає та досліджує фразеологічний склад мови. Цей розділ вивчає природу стійких словосполучень окремою мови або різних мов, їх формальні і семантичні ознаки, синтаксичні функції, їх експресивне забарвлення, стилістичну характеристику та системні відносини між ними. Також цей розділ надає можливість класифікації фразеологізмів за різними ознаками, зв'язку з іншими мовними одиницями, перш за все словами, специфіку їх лексичних компонентів, звуковий склад і граматичні особливості (Немченко, 2015, с. 323).

Головним предметом вивчення фразеології є фразеологізми – це стійкі, семантично-неподільні сполучення слів, що у мовленні відтворюються як готові формули. Вони складаються з двох або більше ударних компонентів словного характеру, є цілісними за своїм значенням та мають статут мовного знака. Вживання фразеологізмів дещо відрізняється від вживання у мовленні інших лексем, оскільки існують певні правила, яких варто дотримуватись, щоб вживати їх граматично правильно. За думками вчених, однією з головних ознак фразеологізмів є відтворюванність. Важливо передати значення в первинному вигляді і без змін, щоб підкреслити певну ситуацію, для вираження якої вжито певний фразеологізм. Вони не створюються подібно до вільних словосполучень і мають низку відмінностей (Баран, 1997, с. 42).

Фразеологізми утворюють специфічну систему одиниць, в складі об'єднуючись за кількома типологічними ознаками, такими як: семантична цілісність, розчленована, або надслівна будова, відтворюванність в усному та писемному мовленні. Однією з

важливих значеннєвої ознаки фразеологічної одиниці це те, що вони всі являють собою вторинні номінативні, що утворюються в результаті переосмислення первинних складових частин. Вони поєднують в собі аспекти номінації та оцінки, що і слова, проте фактично всіх їх характеризують експрезивністю та образністю (Авксентьєв, 1987, с. 52).

Ці одиниці вважаються стійкими, тому вони можуть порушувати і втручатись у звичні для нас правила мови, звідси виокремлюються певні принципи фразеологічних висловів. Найголовнішою ознакою цих одиниць є відтворюваність у мові. Тому, на основі цих принципів, виділяють відтворювані та невідтворювані фразеологізми. До відтворюваних відносяться ті вислови, які вже сформовані та підготовлені і не потребують компонування у реченні, оскільки існують як окреме ціле. До другого типу відносяться ті, які на основі власного мислення навпаки потрібно конструювати (Алефіренко, 1987, с.21).

За визначенням В. Ужченка (1990, с. 89): «Фразеологізми – одиниці мовлення, що складаються з двох або більше компонентів і визначається відтворюваністю, цілісністю значення, стійкістю лексичної будови та складу». Ознаками фразеологічних одиниць є:

- 1) фразеологічне значення;
- 2) компонентний склад;
- 3) граматичні категорії.

Вживання фразеологізмів зумовлене низкою відповідних характеристик та правил, яких варто дотримуватись, щоб передати необхідне значення. По-перше, у фразеологізмі кожне слово не має окремого значення, а сам вислів формулює його. Розглянемо на прикладі фразеологізму *спуститися з небес на землю*, що означає «звільнитись від ілюзій». Окремо слова несуть зовсім інші значення і торкаються різної теми, однак саме в такому поєднанні вони зберігають своє значення. Тому звідси випливає ще одна особливість – переставляти та міняти слова не можна, оскільки це руйнує фразеологізм. Якщо ми замінимо слово, наприклад, замість «землю»

використаємо «воду» (спуститись з небес на воду), фразеологізм втрачає своє початкове значення і перетворюється на звичайне словосполучення. Розрив фразеологізму теж може зруйнувати його значення, а також вживання пестливих чи зменшувальних форм. На відміну від вільних словосполучень, де кожне повнозначне слово виступає окремим членом в реченні, фразеологізм використовується як єдиний і в залежності від контексту та граматичної побудови, найчастіше присудком. Через характеристику фразеологізмів, як незмінних одиниць мови, вони схожі на слова – основні одиниці лексики. Тому фактично можна оцінити їхнє положення, як проміжне місце між словом та вільними словосполученнями (Кочерган, 2001, с. 241).

У історичних скарбах мов різних народів фразеологізми відзначаються як унікальні та образні поняття, що несуть культурне мовне значення. В основі їх формування покладається етимологічний образ, чинниками виникнення якого є:

- 1) відображення у національній свідомості певної предметно-поняттєвої ситуації;
- 2) смислові асоціації, що виникають на основі досвіду в певних ситуаціях, відображення позначуваного елемента дійсності і ставлення до цього.

Загальними чинниками створення фразеологізмів є вираження певних явищ або подій. З часом їх вже почали використовувати в переносному значенні, проте схожого до початкового. Фразеологічна одиниця наповнена такими поняттями як антоніми та синоніми, можуть нести одне або декілька значень. Загалом, фразеологізм виникає, коли необхідно конкретно виразити ситуацію або факт.

Виразні семантичні та стилістичні якості, образність фразеологізмів та жива внутрішня форма освіжають мову, роблять її невимушеною, сміливою, дотепною, насиченою, захоплюючи багатьох письменників, поетів та інших публіцистів. Без них важко уявити побутові розмови та тексти в будь-яких жанрах та сферах (Ужченко, 2005, с. 106).

Отже, фразеологізми – стійкі словосполучення, незмінні члени речення, що використовуються з метою експресивного набуття мовлення, передачу емоційного

стану щодо певних ситуацій, понять, явищ. Окрім цього, їх ще одна важлива функція – це передача культурної спадщини народів, що формували ці фразеологізми протягом століть. Вони відрізняються від звичайних словосполучень низкою ознак та вживаються відповідно до встановлених норм.

1.2. Значення фразеологізмів в корейській та українській мовах

В корейській мові фразеологізми використовуються на повсякденному рівні відповідно до певних ситуацій, пов'язаних з ними. Дослідженням фразеологізмів займалися такі вчені, як І Гі Мун, Кім Джон Тек, Кім Мун Чхан, Кім Гю Сон, Чжак Док Сун, Кім Мін Су та інші. Іноді корейці ототожнюють поняття «фразеологізми» та «прислів'я», вважаючи їх одним і тим самим поняттям та однаково використовуючи. Однак дослідники все ж таки встановили низку відмінностей між фразеологізмами та прислів'ями у вживанні.

По-перше, фразеологізми відрізняються за структурою та формою від прислів'їв. Перше, що кидається в очі, це розміри фразеологізмів та прислів'їв, адже одні складаються з кількох слів і коротші за змістом, а інші можуть бути розмірами з речення і нести певний зміст. Також вони мають різницю у просодіях. Прислів'я мають певний ритм, навідміну від фразеологізмів.

По-друге, ці одиниці мови відрізняються за змістом. Прислів'я несуть певний повчальний зміст із сатиричним контекстом, можуть використовуватись самостійно і не є прив'язаними. Натомість фразеологізми не несуть певного змісту і їх складно реалізовувати самостійно.

По-третє, у фразеологізмах не можна змінювати компоненти, оскільки, як наголошувалось раніше, це сталі словосполучення, які втрачають своє значення при заміні слів, чого ми не спостерігаємо у прислів'ях (박세영, 2000, с. 273).

Однак, загалом, на основі подібних досліджень, серед корейських мовознавців виникли суперечки чи дійсно фразеологізми сприймаються окремо від прислів'їв, чи

вони є однією одиницею мови. Шім Чже Кі визначає фразеологізми як лексичну одиницю, що утворюється в результаті об'єднання кількох слів, що виконує тотожні до слова синтаксичні та прагматичні функції. Фразеологічні одиниці в своєму складі можуть мати фразеологічні вирази, які несуть повне значення і визначаються окремими реченнями (심재기, 2011).

Таким чином у сучасній корейській фразеології сформувалось два напрямки дослідження: «широке» поняття фразеології та «вузьке» поняття фразеології. Згідно з першим типом, до вивчення фразеології включають також складні словосполучення, прислів'я, приказки, крилаті вислови та афоризми. Для їх позначення використовують окреме слово – 속담 (соктам), що перекладається як «прислів'я». До другого типу відносять виключно прості та складні словосполучення, які мають пряме значення фразеологізмів. Цей тип в корейській мові має назву – 성구 (сонгу) (하태홍, 1967, с. 27).

Особливе місце у вивченні фразеології в корейській мові займає семантична структура фразеологізмів. Південнокорейський лінгвіст Кан Ві Гю (1998) в корейській мові визначає такі поняття фразеологізмів, а саме на основі структурної та формальної особливості. На його думку семантичний критерій для диференціації цих фразеологічних одиниць є суб'єктивним, оскільки відсутня можливість точно оцінити об'єм та межі фразеології. Також він виділяє наступні ознаки фразеологізмів корейської мови:

- 1) запозиченість;
- 2) синонімічність;
- 3) стійкість;
- 4) закріпленість у мовній практиці.

В свою чергу, корейський лінгвіст Пак Йон Сун (2004) в своїх дослідженнях виділяє декілька структурних типів фразеологізмів корейської мови:

1) номінативні фразеологізми, які виконують називну функцію. Визначають предмети, явища, характеристику, якість, стан, мають лексико-граматичне значення і виступають повноцінними членами речення;

2) предикативні фразеологізми, що характеризуються своєю структурою простого речення;

3) фразеологізми, що мають форму простого непоширеного речення.

Корейські фразеологізми тісно пов'язані з історією, культурою та побутом корейського народу. Саме в них відображається духовне життя та їх менталітет. Побутове життя вплинуло на зміст, побудову та відображення фразеологізмів корейської мови. В цілому структура та визначення поняття «фразеологізм» в корейській мові не відрізняється від загальноприйнятих визначень. Дослідження фразеологізмів вважається актуальним на сьогоднішній день і більшість корейських лінгвістів активно займаються вивченням цієї галузі мовознавства.

В українському мовознавстві фразеологізми визначають як самостійну окрему одиницю мови, що відображають мовну картину світу. Вивчення фразеології стимулювалось на основі праць та досліджень відомого мовознавця В. Виноградова, що описував об'єкт, межі та завдання фразеології. Протягом становлення і закріплення цієї галузі в українському мовознавстві, вчені вивчали низку питань і семантичних проблем. До основних ознак фразеологізмів відносять:

1) семантичну цілісність (це питання розглядали такі вчені, як Г. Удовиченко, В. Жуков, Л. Булаховський);

2) метафоричність (сюди відносять мовознавців О. Бабкіна та Б. Ларіна);

3) нерізноморфність (вчені С. Гаврін, Л. Скрипник);

4) відтворюваність (Л. Скрипник, В. Виноградов);

5) наявність двох і більше повнозначних слів (С. Гаврін, М. Шанський);

6) сталість в перекладі на іншу мову (Л. Булаховський).

(Соболевська, 2018, с. 7).

В українському мовознавстві є декілька визначень поняття «фразеологізми». За словами О. Галинської, фразеологізми – це особливі мовні знаки, що грають роль як засоби зберігання та передачі інформації в розділі культури та традицій народу. Фразеологія напряду досліджує історію мови та культури через призму культурно-національної свідомості з використанням фразеологічних виразів (Галинська, 2011, с. 72).

Мовознавець В. Коваль загалом досліджував слов'янські фразеологізми і в своїх працях визначав їх прямий зв'язок із культурою народної духовності з точки зору основної мовної картини. Фразеологізми відображають народний характер і вони тісно пов'язані з такими сферами як: релігія, історія, етнографія та психологія (Савченко, 2013, с. 522).

Більшість досліджень стосовно вивчення українських фразеологічних одиниць були здійснені на основі В. Виноградова, що визначив чотири типи фразеологічних зрощень:

- 1) фразеологічні зрощення, до складу яких не входять вже вимерлі слова;
- 2) фразеологічні зрощення, що мають граматичні архаїзми, і з граматичної точки зору вони є неподільними;
- 3) фразеологічні зрощення, що виражають емоції;
- 4) фразеологічні зрощення, що утворюють синтаксично складні слова, які виступають членами речення, або повноцінними реченнями (Бодик, 2011, с. 53).

В українській мові фразеологізми співвідносяться до різних частин мов, утворюючи органічні зв'язки з точки зору граматичної та лексичної системи. Складаючи семантично-синтаксичні зв'язки і відношення, вони грають важливу змістову роль як члени речення. Класифікують такі лексико-граматичні розряди фразеологічних одиниць:

- 1) іменникові, що називають предмет, явище;
- 2) дієслівні характеризують дію або стан;
- 3) прислівникові описують ситуацію і також передають стан;

4) прикметникові називають ознаки;

5) вигуківі передають емоції та почуття щодо певної ситуації (Грищенко, 1997, с. 230).

Українська фразеологія наповнена сталими словосполученнями, що мають народне походження, іноді в жартівливих та висміюваних значеннях в українській літературі. З розвитком історії та мови виникло багато технологічних або професійно-виробничих джерел для формування фразеологізмів. На формування цих лексичних одиниць впливали історичні події та стани українського народу, як наприклад козацтво, панство, кріпацтво. Разом із створенням фразеологізмів, наші предки передавали свої вірування та традиції, любов та шану до природи і стан тяжкої праці на землях.

Отже, на основі досліджень фразеологічних одиниць у двох різних мовах – корейській та українській, ми визначили що загальне поняття і визначення цього терміну у мовознавстві цих мов не відрізняється від загального міжнародного. Для цих країн фразеологізми відіграють важливу роль у вивченні лінвокультурознавства та історії, передачу важливих традиційних цінностей та побуту предків. Кожна мова розрізняє кілька класифікацій та має розвиток у галузі досліджень і вивчень з точки зору лінгвістики різними мовознавцями та науковцями.

1.3. Вираження емоційного стану людини через фразеологізми

Як зазначалось вище, однією з основних функцій фразеологізмів є вираження емоційного стану людини та передачу еспресивності відносно тієї чи іншої ситуації. Розглянемо спочатку визначення поняття «емоція» та її роль в лінгвістичній галузі мовознавства.

За українським словником іншомовних запозичень, емоція (від фр. *émotion* – хвилювання, збудження) – це почуття, стан та переживання людини, що спричинені певними обставинами, настроєм чи взаємодією з іншими людьми.

Максименко в свою чергу зазначив, що емоції – це загальна форма активного переживання людини під час своєї життєдіяльності. Емоції найяскравіше можуть передати почуття людини, її відношення до дійсності та духовні переживання, прагнення. Вони завжди супроводжуються діяльністю та поведінкою людини, що викликають позитивні або негативні реакції мозку (Максименко, 2000, с. 142).

За словами І. Ф. Прокопенка, емоції – це своєрідна форма психологічного відображення, що відбиває об'єктивні явища у вигляді безпосереднього досвіду, а суб'єктивне ставлення до них. Таким чином, емоції мають особливість упередженого переживання значущості речей, явищ та ситуацій, що виступають як внутрішня мова та набір сигналів, які передають інформацію для людини щодо тогочасних обставин (Прокопенко, 2012).

Загальними словами, емоції є результатом реакції організму на певні обставини, що торкаються людини. Вони несуть функцію передачі інформації для допомоги в орієнтації та розумінні довколишнього світу, надають змогу оцінювання предметів чи явищ з різної точки зору. Під час спілкування із співрозмовником емоції допомагають краще виразити бажання, відношення та думку щодо певних речей та забарвлюють розмову, роблячи її живою.

Оскільки емоції пов'язані із спілкуванням та мовою, лінгвістика теж займається дослідженням питання та особливостей вираження емоційного стану через застосування лінгвістичних одиниць. Емоції впливають на висловлення думки, побудови конструкції речення, інтонацію та конотацію. Багато мовознавців, як зарубіжних, так і вітчизняних, вивчали питання та відношення емоцій до лінгвістики, такі як: І. Арнольд, Л. Бабенко, О. Вольф, А. Залізник, Д. Трунов, В. Шаховський, праці яких принесли великий вклад у дослідження та аналіз взаємозв'язку емоцій та лінгвістики.

В. Шаховський зазначав, що уявлення про емоції формуються поступово, на основі особистісної біологічної пам'яті. Вони включають в себе концептуальну структуру знань базових та ідентичних рецепторів, що створюють для себе

концептуальне значення лексикалізованої емоції у вигляді ментальної конструкції (Шаховський, 2009, с. 37).

Якщо ми візьмемо до уваги це визначення, то можемо зробити висновок, що емоція допомагає зберегти всі лінгвістичні та екстралінгвістичні знання щодо навколишнього світу. Для відображення емоціонального світосприйняття та культурного розвитку суспільства, нації головну роль відіграють фразеологізми. Вони надають емоційно-експресивну оцінку по відношенню до об'єкту, обставин, осіб. Однією із важливих функцій фразеологізмів вважається посилення емоційності, вираження власного стану, ставлення, урізноманітнення мови. Тому напрям емоційності та фразеології тісно пов'язаний один з одним.

На основі досліджень різних мовознавців та вчених висувають кілька класифікацій та категорій емоційного забарвлення мови. Здебільшого ці класифікації залежать від багатьох чинників та теми питання, що вивчається. Емоції можуть бути спричинені діями та спонукальними чинниками, тілесними переживаннями, фундаментальних чи вроджених проявів, або поділяться на прості чи складні. Різниця між простими та складними полягає в тому, що прості прийнято вважати основними емоціями, які закладені в кодову систему з народження. Складними вважають ті емоції, які утворились в результаті зміщення або набуті на основі досвіду та життєдіяльності людини (Матійків, 2012).

Емоції займають провідну роль у передачі експресивної інформації, думок та формуванні конструктивного мовлення. Разом з фразеологізмами вони відіграють важливу функцію передачі ідіотнічного поняття кожної нації, художнього забарвлення та розвитку мови, її збагачення.

Висновки до Розділу 1

Фразеологізми – це стійкі словосполучення, які складаються з компонентів різних частин мови та незмінно використовуються в мовленні, побудові речень та передачі інформації. Галузь фразеології, де вивчають питання фразеологізмів,

продовжує свій розвиток, викликаючи інтерес у багатьох науковців, підтвердженням цього є велика кількість робіт та праць, присвяченні дослідженням фразеологічних одиниць.

Фразеологізми виконують роль багатофункційної одиниці. Основними функціями є збереження та передача історії і культури певного народу, їх уявлення про оточуючий світ. В корейських та українських мовах є величезна кількість фразеологізмів, що збереглися в мовних спадщинах. В кожній мові вони класифікуються за своїм порядком, значенням, формою, однак мають спільну функцію – ознайомлення з культурою, традиціями та подіями різних часів.

Фразеологізми збагачують мову художніми засобами та стимулюють до розвитку, вдосконалення. Також, однією з головних функцій фразеологізмів є передача емоційного стану людини.

Емоції займають невід’ємну позицію у спілкування між людьми. Саме завдяки ним можна більше дізнатись про думки співрозмовника, передати внутрішній світ та стан, положення, відношення до певного предмету, об’єкту чи ситуації. Тому питання вираження емоцій через фразеологічні одиниці вважається актуальною проблемою для вивчення в сучасній лінгвістиці.

РОЗДІЛ 2

ЗІСТАВНО-СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ ІДІОЕТНІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ У ВЖИВАННІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ ЛЮДИНИ В КОРЕЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Загалом у світі існує велика кількість класифікацій емоцій за формами, видами, способами вираження, змістом і значенням. Більшість науковців використовували, як підставу для класифікації, ставлення до спонукальних тенденцій дії, водночас як К. Ізард (1991) брав до уваги уроджені базові емоції. На основі праць та досліджень вченого, основною класифікацією у сучасній психології прийнято вважати три види емоцій: негативні, позитивні та нейтральні. Кожен із цих видів включають певні емоції, відповідно до підстав, стану і значення для їх вираження. Отже, розглянемо корейські фразеологізми (Додаток А) та українські фразеологізми (Додаток Б) для вираження емоційного стану людини.

2.1. Негативні емоції

Негативними емоціями вважають ті емоції, що спричинені негативними ситуаціями, які несуть поганий вплив на стан, самопочуття. Переважно вони викликані невдачами, поганими новинами або стосунками з людиною, сварками, стресовими ситуаціями. Сучасні психологи відносять до ряду негативних емоцій такі відчуття: страх, розпач, злість, розчарування, сум (Sam, 2013).

Серед корейських та українських фразеологізмів є ряд одиниць, які вдало та за допомогою художніх і символічних образів передають ці почуття.

Злість – ця емоція виражає сильне почуття гніву, розлюченості по відношенню до ситуації, об'єкту чи суб'єкту. Розглянемо які фразеологізми використовують, щоб виразити цю емоцію.

В першу чергу, коли ми уявляємо лють, гнів, у нас в уяві спалахує червоний колір. В корейських народних уявленнях червоний колір теж асоціюється з гнівом. Це

пов'язано і з фізіологічними явищами. Коли людина відчуває емоції злості, кров різко приливає до обличчя і воно червоніє, підвищується температура і немов кидає в жар. Це і слугує джерелом для створення і використання наступних фразеологізмів: *얼굴이 빨개지다* – «обличчя червоніє», *얼굴을 붉히다* – «обличчя палає», *얼굴이 화끈 달아오르다* – «обличчя кидає в жар», *눈이 시뻘겋다* – «червоніють очі», *눈에 핏발이 서다* – «очі налиті кров'ю». Всі ці фразеологізми несуть значення як «розгніватись», «розізлитись».

Також в корейській мові є ще один фразеологізм, що передає емоцію злості: *뚜껑이 열린다*. Цей фразеологізм дослівно перекладається як «відкрита кришка». Щоб зрозуміти як відноситься це словосполучення до вираження негативної емоції варто уявити каструлю, яка наповнена окропом. В цей час кришка від цієї каструлі відкривається через тиск пари. Цей фразеологізм співвідносять до голови людини, тобто настільки злий, що кипить голова. Корейським простим словосполученням-синонімом є *매우 화가 나다* – «бути дуже злим».

Ще один цікавий фразеологізм, яким корейці користуються, щоб описати людину, яка гнівається – *목에 핏대를 세우다*. Дослівний переклад – підняті вени довкола шії. Коли людина розлючена, голосно кричить, вени на її шії набухають.

Українські уявлення народу щодо емоції гніву, насправді, не відрізняються від корейських. Для нашої символіки червоний колір також може передаватись у значенні «злість», «гнів». Часто використовують фразеологізми із словом «кров», «кипіти», «окріп». Тому вживання фразеологізмів в українській і корейській мовах, насправді, дуже схоже, майже ідентичне. Українці використовують такі фразеологізми: *немов ошпарений, купаний в окропі, кров кипить в жилах, очі палають, кипіти злобою*.

Також, в українських фразеологізмах можна помітити зв'язок із природою. Наприклад, стале словосполучення *метати грім і блискавки* використовується, коли людина гнівається на когось, розлючена через когось. Це пов'язано з давньою історією українського народу. Наші предки вірили в силу природи і були язичниками. Богом грому і блискавок в язичницькій релігії був бог Перун, який також був богом війни та гніву. Тому, на основі уявлень пращурів, український народ символізує ці природні явища із злістю та використовує у творчості, в тому числі і в фразеологізмах.

Смуток – наступна негативна емоція, яка викликана горем, трагічною подією, невдачою, напруженим, важким і невеселим настроєм. При перших асоціаціях із цим почуттям, на думку спадають сльози. В корейській мові є кілька фразеологізмів, які передають сум, з використанням символічного образу «сльози»: *눈물이 앞을 가리다* – «сльози закривають очі», *어깨를 들먹이다* – «схлипувати», *눈시울이 따갑다* – «печуть повіки», *눈에 눈물이 맺히다* – «сльози в очах бринять». Корейці вірять, що разом із сльозами ми омиваємо наш розум і тіло від негативу і смутку, тому першою реакцією на сум є саме плач, і у фразеологізмах вони займають провідне місце для вираження даної емоції.

Також у художніх творах для передачі болі від трагічних обставин і важкого суму використовують образ «серця», яке болісно переживає всі емоції, приймає на себе удар і розривається на частини від суму. Для прикладу наведемо кілька фразеологізмів: *가슴이 무겁다* – «тягар на серці», *가슴이 서늘해지다* – «холоне серце», *가슴에 못을 박다* – «забитий цвях у серце», *심장이 터지다* – «серце розриває».

Є ще кілька поширених фразеологізмів в корейській мові, що передають сум: *얼굴이 어두워지다* – «обличчя тьмяніє», *얼굴에 경련을 일다* – «обличчя зводить судомою», *입에서 한숨이 짓다* – «зітхати». Як можемо помітити, в цьому

синонімічному ряду спільною ознакою є експресивна передача емоції, що використовується у фразеологізмах.

Еквівалентами в українській мові є: *проливати сльози, скипілися сльози, умиватися сльозами, битися головою*. Більшість українських фразеологізмів, які пов'язані з емоцією смутку частіше використовуються в художніх творах, ніж в побутових розмовах. Наприклад: *заламувати руки, сохнути з печалі, рвати волосся, як у воду опущений*. Всі вони мають дещо драматичний характер, тому рідко можна почути від уст українця вживання цих фразеологізмів. Це пов'язано з тим, що психологічно українці більш закриті в собі, ніж корейці, тому свій біль, тягар та смуток вони переживають в собі, або передають через художню літературу.

Страх – це одна з найсильніших і гострих емоцій людини, викликана реальною чи уявною загрозою, небезпекою, тривогою. Загалом, ця емоція виникає як захисна реакція організму, що активує всі важливі життєві органи в екстремний режим, через що ми відчуваємо прилив адреналіну, прискорене серцебиття, надмірне потовиділення та паніку. Всі ці фізіологічні показники та відчуття переносяться і до формування фразеологізмів, щоб передати власне цю емоцію.

В корейській мові ми можемо простежити таких синонімічний ряд, що означає «бути наляканим»: *등골이 오싹하다* – «озноб по спині», *등에서 식은 땀이 나다* – «холодний піт на спині», *가슴이 서늘해지다* – «серце похололо». Головною характерною ознакою для цих фразеологізмів є відчуття холоду, або холодного поту. Під час страху різке потовиділення є природньою реакцією організму на стресову ситуацію, яка лякає людину, оскільки виділення адреналіну організмом впливає на кровообіг в тілі. Окрім холоду, можна спостерігати інші фізіологічні прояви страху у корейських фразеологізмах: *몸이 떨리다* – «тіло тремтить», *가슴이 덜컹하다* – «серце калатає», *사족을 못 쓰다* – «зціпеніти від страху», *전신이 움츠러들다* – «все тіло тремтить», *머리카락이 서다* – «волосся дибки».

В українській мові вираження емоції страху має схожі характеристики. Наприклад, українці теж відштовхуються від фізіологічних інтерпритацій: *волосся дибом, серце стигне, похолонула душа, перестало битися серце, серце вискакує з грудей, дрижаки пробігають, мороз по шкірі*. Тут ми можемо спостерігати образне використання відчуття холоду, прискорене серцебиття. Ключову роль, що в українських, що і в корейських фразеологізмах відіграє образ «серця», оскільки всі глибокі і сильні емоції ми переживаємо саме через цей орган.

Тривога – вид емоції хвилювання, передчуття негативних подій, нервування. Ця емоція має схоже експресивне вираження, що і емоція страху, передає відчуття невизначеності, очікування поганих результатів чи несприятливих подій. Для вираження цієї емоції в корейській мові використовують фразеологізм *눈 앞이 캄캄하다* – «темніє в очах». Цей фразеологізм більш передає безнадійне переживання ситуації, коли немов перед очима темнота і нема виходу із ситуації. *가시방석에 앉다* – «сидіти на терновій подушці» має значення як бути на нервах, перейматись через певні обставини, *피가 마르다* – «кров засихає» має український еквівалент, що має значення «відчуття страху та тривоги» - *кров стигне в жилах*. *애간장이 태우다* – «підсісти на тривогу» теж має український відповідник *не знаходити собі місця* і несуть однакове значення – дуже сильно перейматись через щось.

Також в українській мові є ще декілька фразеологізмів, які передають емоцію тривоги: *заламувати руки, кусати губи, хворіти душею, ком у горлі, не по собі*. Деякі з цих фразеологізмів передають поведінку людини під час нервової ситуації, як наприклад кусати губи, або перебирати щось руками, намагаючись відволіктись і заспокоїтись. В свою чергу, в корейській мові роблять акцент саме на відчуттях в момент переживання тривоги.

Сором – це емоція, яка виникає в момент, коли людина відчуває приниження гідності, або потрапляє в ситуацію, коли здійснення певних чинків суперечать принципам чи нормам моралі та очікується засудження і приниження з власного боку, або зі сторони суспільства. Ця емоція характеризується теж як гостра і виникає раптово, викликаючи прилив крові до обличчя, через що сором асоціюється із червоним обличчям. І в корейській мові є відповідний фразеологізм – *얼굴이 붉어지다* – «лице багряніє». *코가 납작해지다* – «приплюснутий ніс» – цей фразеологізм використовують, коли соромлять якусь людину і передається в мові як: «Він почувається жахливо, бо ви його присоромили (приплюснули йому ніс)» - *그 사람을 코가 납작해지기 때문에 기분이 나빠요. 쪽 팔리다* – «продається обличчя» дуже схоже до відчуття, коли не знаєш куди себе діти від сорому і хочеться сховати лице. *손발이 오그라들다* – «кінцівки в'януть» використовується в дуже ніякових ситуаціях для передачі власного відчуття сорому щодо цього.

В українській мові є декілька фразеологізмів, які теж передають стан почервонілого обличчя від сорому: *пекти раків, наливатися фарбою, червоніти*. Також для вираження стану осоромлення опираються на поведінку людини під час цієї емоції і використовують такі фразеологізми: *не знати куди діти очі, потупити очі в землю, перемінитися в обличчі*.

Отже, для вираження негативних емоцій через фразеологізмів, в корейській та українській мовах звертають увагу в першу чергу на мову тіла. В двох мовах велику роль у формуванні фразеологізмів негативного стану є саме поведінка людини, її зовнішній вигляд під час певного емоційного стану, як наприклад червоне обличчя під час злості, прискорене серцебиття під час страху, або розширені очі під час страху. Також важливу роль відіграє менталітет та культура, що відрізняються у цих двох країнах.

2.2. Позитивні емоції

Позитивні емоції є реакцією людини на певні події, ситуації чи обставини, які тим чи іншим чином приносять людині відчуття щастя, задоволення, приємних відчуттів та мають позитивний вплив на людський організм. В суспільстві прийнято вважати позитивними емоціями радість, захват, полегшення, зацікавленість (Cohn, 2009, с. 13).

Радість – це внутрішнє відчуття задоволення, щастя, гарного та веселого настрою. Радість є реакцією на обставини, які склались успішно, або ви щиро сприймаєте якусь подію. Розглянемо як інтерпретують радість в корейській мові через фразеологізми. *꿀맛 같다* – «на смак як мед» – бути дуже радісним, щасливим. Як можемо спостерігати, у корейців смак солодкого асоціюється із щасливим моментом, оскільки навіть були проведені дослідження, які доводять що цукор дійсно підвищує рівень гормонів щастя у людини. Ще фразеологізм, який передає відчуття радості з темою їжі: *깨가 쏟아지다* – «розсипати насіння конжуту» – відчувати радісні (щасливі) миті. Походження цього фразеологізму є досить специфічним, оскільки корейці просто вважають розсипаний конжут милим і смішним, тому виражають за допомогою цього сталого фразеологізму свою радість, більш пов'язану із закоханністю. *눈을 흘리다* – «проливати сльози», *입이 귀에 걸리다* – «рот розтягувати до вух» – ці фразеологізми теж мають значення «бути дуже щасливим». Вони більш передають фізіологічний стан людини, яка в цей момент відчуває радість. В першому варіанті це проливати сльози від радості, в другому – посміхатись широко, немов до вух. Радість – це також відчуття легкості, немов польоту: *천국에 있다* – «бути на небесах, в раю», *하늘에 뽀뽀다* – «рости до небес», *날아갈 것 같다* – «немов літати».

В українській мові теж можемо спостерігати символічний образ «неба» та «польоту», як відображення емоції радості. Наприклад: *бути на сьомому небі від*

щастя, як на крилах летіти, почувати себе на небі. Також, щоб показати своє щире і велике відчуття радості, українці застосовують референс із використанням слова «душа»: *душа співає, на душі радість, душа танцює, душу гріє*. В українській мові вираження цієї емоції пов'язано більше із внутрішніми відчуттями.

Захват (захоплення) – це відчуття великого внутрішнього піднесення, зачарованості та мотивації по відношенню до предмету, людини чи ситуації. Характеризується підвищеним позитивним емоційним збудженням, запалом та поривом до дій. В корейській мові є декілька фразеологізмів, які описують цю емоцію. Наприклад, *발 벗고 나서다* – «прямувати босоніж» означає «бути захопленим якоюсь справою». Корейці таким чином передають буквально значення, що людина настільки в захваті, що ніщо її не зупинить, вона готова віддатись цій справі сповна, навіть з босими ногами. Наступний фразеологізм - *불타 오르다* – «запалюватись» несе пряме значення захвату людини чимось, що вона немов горить цим. Синонімом є фразеологізм *눈이 밝아지다* – «очі загорілись, засвітились».

Українська мова має такий самий фразеологізм для передачі стану захвату – *очі світяться у когось*. Зі словом сяяти є фразеологізм – *зірка на лобі засяяла*. Воно має кілька значень: «захопитись чимось» і «зазнаватись». Велику роль має символічний образ «вогню»: *вогнем горить, з вогником, пашіти полум'ям*.

В цих двох мовах найбільшу роль для вираження захоплення мають два дієслова – «горіти» та «сяяти», оскільки воно чітко передають саме це відчуття піднесення, коли відчуваєш захват.

Полегшення – позитивна емоція, яку можна відчути після важкої боротьби, довгої роботи, перемоги чи отримання успіху. В цей момент людина відкидає всі негативні емоції, що могла відчувати до цього і розслабляється, отримує задоволення. В корейській і українській мовах небагато фразеологізмів, які можуть передати цю емоцію, однак ми можемо виділити декілька для прикладу. *앞던 이 빠진 것 같다* –

«відчуття, ніби хворий зуб випав» – цей фразеологізм використовують, щоб передати емоції полегшення після вирішення клопітної справи, асоціюючи з відчуттями, коли випав зуб, який дуже болів. *마음을 놓다* – «вкласти серце» – варіант фразеологізму, щоб передати відчуття заспокоєння, свободи після якоїсь тривожної ситуації. *기를 펴다* – «підняти настрій» означає бути вільним від тиску та нарешті відчути полегшення.

Щодо української мови, тут теж наведемо кілька прикладів. *Посвітлішало на серці* та *легко на душі* – коли турботи залишились позаду і натомість прийшло відчуття спокою та полегшення. *Дихати легше* – відчуття зняття тягара з плеч і видихнути з полегшенням.

Можемо помітити, що в двох мовах використовують відчуття легкості для передачі цієї емоції в однакових значеннях, тому тут менталітет двох різних народів та їх уявлення співпали.

Інтерес (зацікавленість) – це емоція та стан людини, коли вона відчуває нестримне бажання до чогось, або по відношенню до когось, хоче отримати більше інформації. Психологи позиціонують цю емоцію як позитивну, оскільки вона мотивує до дій, розвитку, та загалом до життя. Розглянемо як виражають цю емоцію в корейській фразеології. *마음에 두고 있다* – «до серця», *눈에 별을 쬐다* – «зірки в очах», *눈독을 들이다* – «шкідливо стежити» – ці фразеологізми об'єднують те, що вони стосуються частин тіла людини. Як ми вже спостерігали, в корейській мові емоції часто передаються через тіло, тому велику роль для передачі зацікавленості грають очі (눈). Коли людина загоряється інтересом, в неї немов світяться очі, за допомогою зору вона дізнається для себе додаткову інформацію.

Розглянемо тепер приклади українських фразеологізмів, що передають емоцію зацікавленості людини. Як і в корейській мові, тут вживаються частини тіла, за допомогою яких ми сприймаємо навколишнє середовище (ніс, очі, вуха): *пхати носа*,

випріщати очі, манити очі, розвісити вуха. Є ще цікавий фразеологізм, вжитий у значенні перебільшення – *чимось дихати*, що означає дуже сильно цікавитись чимось, що без цього важко жити, як без дихання.

Як ми помітили, корейські та українські фразеологізми мають багато спільних рис між собою для вираження позитивних емоцій. Як і у фразеологізмах із значенням негативних емоцій, в цьому випадку надається багато уваги поведінці людини під час певних позитивних емоцій, акцентується увага на очах, рухах, виразу обличчя. Також у формуванні відіграють роль внутрішні переживання, відчуття під час переживання чи то радості, чи то захоплення, як наприклад польоту на небі, чи піднесений і збуджений стан.

2.3. Нейтральні емоції

До нейтральних емоцій загальноприйнято відносити здивування та байдужість. На ці емоції організм не має певних реакцій, вони не мають ніякого забарвлення, тобто несуть нейтральне значення (Anālayo, 2017).

Здивування – це емоція, чи стан людини, що виникає під час несподіваної, раптової ситуації або події. В цей момент можна відчути низку реакцій: спантеличення, розгубленість, непорозуміння, недовіра. Розглянемо приклади вираження цієї емоції фразеологічними способами в корейській мові. Перший фразеологізм, який ми наведемо для прикладу, *혀를 내두르다* – «висунути язик». Цей фразеологізм описує стан повного здивування людини. Ідеєю для його зародження стало спостереження за реакцією людини на здивування. Просто уявити здивоване обличчя, з відкритим ротом і трохи висунутим язиком. Ще одну реакцію, яку ми можемо спостерігати, як відповідь організму людини під час здивування – це відбирання мови, тобто, коли людина настільки шокована, що навіть не може вимовити і слова у відповідь. На такий випадок в корейській мові є фразеологізм – *말문이 막히다* – «бути безмовним», тобто надзвичайно шокованим, або його синонім – *기가 차다* – «оніміти, втратити дар мови».

Наступний приклад – *멘붕이 오다* – «мати психічний зрив» несе значення повного потрясіння, що аж вражає мозок. Однак, використовувати цей фразеологізм можна лише в неофіційній атмосфері, оскільки в його складі використовується сленг *멘붕* – «психічний розлад». Синонімом виступає фразеологізм *어안이 빙빙하다*, тобто бути приголомшеним від будь-якої події настільки, що повністю розгубитись. *하늘이 노랗지/다* – «небо пожовтіло» має цікаве поєднання слів, які в прямому сенсі мають значення «в очах потемніло». Тобто, отримати раптовий шок, від якого можна відчувати сильне запаморочення. Образ зміни кольору неба тут використовуються щоб передати значення раптової зміни самопочуття від несподіваних обставин. *기가 막히다* – це сталий вираз, що перекладається як «неймовірно» та має значення, коли перехоплює подих від сильного здивування.

В українській мові можемо зустріти еквіваленти, які, як і в корейській мові, створені на основі спостереження за реакцією тіла на емоцію здивування. Наприклад: *роззявити рота, зробити великі очі, скам'яніти від дива, баньки (очі) витріщити, не вірити власним вухам*. Народна творчість зачепила і тему тварин, доволі відомий сталий вираз – *як баран на нові ворота*, тобто бути спантеличеним і здивованим чимось; тему природи і її явищ: *яким вітром* (використовують для вираження здивування приходу, або приїзду когось), *як громом вражений, сніг на голову* – означають здивування від більш негативних обставин, які спантеличують та вражають свідомість.

Байдужість – емоція людини, що виражає повне ігнорування якоїсь ситуації, незацікавленість, в окремих випадках її співвідносять до «нудьгування». В такому стані тіло людини рідко якимось реагує, ця емоція ніяк не впливає на свідомість та самопочуття людини критично, як наприклад страх, тому байдужість позиціонують як нейтральну емоцію.

Розглянемо корейські приклади фразеологізмів для її вираження. *뒷짐 지다* – «повернутись спиною» виражає повну незацікавленість по відношенню до обставин чи іншої особи. Також може використовуватись у значенні, як «бути безвідповідальним». *강 건너 불구경하듯* – «як дивитись на вогонь через річку» також має значення, як відчувати повну байдужість до проблем, стану чи справ іншої людини. В корейській мові знайшовся фразеологізм, що торкається теми тварин і означає бути абсолютно байдужим до всього – *소 닭 보듯 하다* – «як корова дивиться на курку». В корейській сільськогосподарській культурі прийнято вважати, що здебільшого домашні тварини різних видів налаштовані байдуже один до одного, як наприклад корові немає ніякого діла до курки. Так само описують людину, асоціюючи її з образом «корови», а «курка» в цьому випадку грає роль якоїсь обставини чи події, про яку йдеться в контексті, де використовується цей фразеологізм. Іноді, щоб продемонструвати незацікавленість в якійсь темі, корейці просто говорять *나 몰라라 하다* – «я не знаю», що в контексті фразеології має значення вираження почуття повного ігнорування чогось або когось. Синонімом виступає фразеологізм *딱 잡아떼다* – «хапати і виривати», що використовується для опису людини, якій байдуже і їх простіше грати роль необізнаного.

Розглядаючи приклади українських фразеологізмів, ми помічаємо, що для вираження байдужості українці використали здебільшого тему природи, навколишнього середовища. Наприклад, *хоч вовк траву їж*, тобто навіть щось неймовірне станеться, все одно байдуже; *мов з гуся вода* – байдужий до будь-яких зауважень, вказівок; *море по коліно, хоч трава не росте* – настільки все-одно, що не відчувати ніяких проблем, обтяжливих обставин. Також для позначення відчуття повної байдужості до отриманої інформації чи дії українці використовують фразеологізми *не гріє і не знобить* та *ні холодно, ні жарко*, тобто ніякої реакції взагалі

не викликає. В українській мові також є еквівалент до корейського фразеологізму *뒷짐* *λ/λ/* – *повернутись спиною*, і має ідентичне значення.

В корейських та українських фразеологізмах для позначення нейтральних емоцій окрім поведінки та внутрішніх відчуттів людини, важливу роль у формуванні відіграли образи природніх явищ, світу тварин. В культурах цих двох країн, Кореї та України, у віруваннях та повсякденному житті природа та живі створіння несуть певні образи, символи, тому, звичайно, вони відобразились і в мовленні, а саме у фразеологізмах.

Висновки до Розділу 2

Отже, ми провели зіставно-семантичне дослідження фразеологізмів корейської та української мови. Методом суцільної підбірки ми відібрали 130 фразеологізмів для позначення емоцій з фразеологічних словників двох мов задля їх аналізу, порівняння та дослідження.

Для проведення описового дослідження та зіставної роботи ми використали класифікацію емоцій на негативні, позитивні та нейтральні. В результаті ми вилучили фразеологізми, які відображають негативні емоції: злість, смуток, страх, тривога, сором; позитивні емоції: радість, захват, полегшення, інтерес; нейтральні емоції: здивування та байдужість.

Завдяки зіставному методу ми виявили спільні та відмінні риси між фразеологізмами корейської та української мов. Загальною характеристикою для формування фразеологічних одиниць двох мов слугували поведінка людини та її зовнішній вигляд, переважно приділялась увага обличчю (ніс, очі, вуха, рот). Важливу роль відіграли внутрішні відчуття (серце, душа) та природні явища і тварини, що несуть культурне і традиційне значення для лінгвістики.

ВИСНОВКИ

1. Сучасна лінгвістика досліджує безліч питань та галузей, які стосуються розвитку мови. Серед цих галузей провідне місце займає фразеологія та її одиниці – фразеологізми. Ми обґрунтували актуальність теми цього дослідження та описали яку роль і функцію виконують фразеологізми в мовленні народу.

2. На основі класифікацій емоційного стану людини за К. Ізардом ми виділили три види емоцій: негативні, позитивні та нейтральні. До негативних емоцій ми відносимо злість, смуток, страх, тривогу та сором; до позитивних – радість, захват, полегшення, інтерес; а до нейтральних відносимо здивування та байдужість.

3. В результаті дослідження шляхом вибіркового методу було відібрано із фразеологічних словників 63 корейських фразеологізмів для вираження емоцій та 67 українських еквівалентів відповідно до оформленої класифікації.

4. Після проведення аналізу та опису фразеологічних одиниць кожної мови ми встановили, що на формування фразеологізмів впливають багато чинників. В першу чергу це вербальні та невербальні види комунікації. Завдяки оцінці невербальної поведінки людини, корейський та український народ з давніх часів формували фразеологізми для вираження емоційного стану. До невербального способу спілкування відносять міміку, жести, вираз обличчя. Також значний вплив мають релігія і вірування кожного народу (як, наприклад, в українській мові на формування фразеологізму *метати грім і блискавки* вплинули язичницькі вірування у бога Перуна), довколишнє середовище, а саме природні явища та тваринний світ. З історії обох держав нам відомо, що корейський та український народ займалися землеробством, вірили у сили природи та розводили скотарство, тому наявність фразеологізмів, пов'язаних з навколишнім середовищем, цілком логічна та виправдана.

5. Провівши семантико-зіставну роботу над отриманими фразеологізмами для вираження емоцій людини, ми отримали кілька результатів. Серед спільних рис між фразеологічними одиницями корейської і української мов можна виділити спершу це

спостереження за невербальною поведінкою людини та оцінки його дій під час переживання певної емоції. Акцентується увага на міміку очей, носа, рота, вух, тобто усіх органів чуття та світосприйняття. Також, оцінюючи дії людини, береться до уваги жестикуляція що в корейській, що і в українській мові. Другою ключовою спільною характеристикою для цих двох мов є внутрішні відчуття та переживані під час певної емоції. Тут велику роль відіграє образ душі, серця, свідомості, передчуття. Однак деякі розбіжності все ж таки присутні. Корейці більш відкриті один до одного та більше виражають власний внутрішній світ і діляться переживаннями, на відміну від українців, які переважно тримають все в собі та рідко дають волю почуттям. Серед відмінних рис варто зазначити менталітет двох країн, оскільки це народи-представники двох різних культур – азійської та слов'янської, тому відношення, переживання та сприйняття певних речей відрізняється. Через відмінності у культурі у вираженні емоцій через фразеологізми грають роль різні символічні образи та явища.

6. Завдяки проведеному дослідженню ми глибоко дослідили питання ролі емоційності у лінгвістиці, основну функцію та значення, яке воно несе для сучасного мовознавства. Також провели описову роботу емоційних виражень в корейській та українській мові на основі прикладів фразеологічних одиниць.

АНОТАЦІЯ

우리 학기 논문의 주제: «현대 한국어와 우크라이나어에서 인간의 감정을 정의하는 관용어의 이디오-민족적 특성: 비교-의미적 측면». 연구 주제는 사람의 감정 상태를 나타내는 한국어와 우크라이나어 관용어의 비교 의미론적 측면이다.

이 과학적 작업에서 우리는 인간의 감정을 표현하는 관용어를, 그 기능과 기원을 조사했다. 관용어는 의사 소통에서 중요한 역할을 하는 일종의 언어 단위다. 관용어는 국가의 문화 유산을 보존하고 언어를 개발하며 감정 상태를 표현하는 데 도움이 된다. 감정과 관용어는 서로 관련되어 있기 때문에 이 문제는 현대 언어학에서 관련이 있다.

이 과학적 작업의 목적은 감정을 표현하는 한국어와 우크라이나어 관용어 단위의 공통적이고 독특한 특징을 조사하는 것이었다. 조사할 때 우리는 이 두 언어의 관용어 사용의 특성을 발견했다. 그리고 인간의 감정을 표현하는 관용어의 사례를 한국어와 우크라이나어 관용어 사전에서 찾아냈다. 인간의 감정을 표현하는 관용어 형성에의 영향을 미치는 요인을 연구하였다. 현대 언어학에서 감정이 하는 역할과 관용구의 사용이 설명했다.

감정을 표현하는 관용어 130개(한국어 63개, 우크라이나어 67개)를 연구에 사용하였다. 감정의 분류에 따르면 부정적인 감정은: 화, 슬픔, 두려움, 불안, 수치심; 긍정적인 감정: 기쁨, 감탄, 안도감, 관심; 중립적인 감정: 놀람, 무관심을 발견했다.

키워드: 관용어, 감정, 부정적인 감정, 긍정적인 감정, 중립적인 감정, 관용어 사전, 현대 언어학.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Авксентьєв, Л. Г. (1983). *Сучасна українська мова. Фразеологія*. Харків: Вища школа.
- Алефіренко, М. Ф. (1987). *Теоритичні питання фразеології*. Харків: Вища школа.
- Баран, Я. А. (1997). *Фразеологія у системі мови*. Івано-Франківськ: Лілея-НВ.
- Білоноженко, В. М., Гнатюк І. С., Дятчук В. В., Неровня Н. М., Федоренко Т. О. (2003). *Словник фразеологізмів української мови*. Київ: Наукова думка.
- Бодик, О. П., Рудакова Т. М. (2011). *Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія*. Київ: Центр Учбової літератури.
- Галинська, О. М. (2011). *Фразеологізми як знаки культурної інформації*. Київ: Видавничий центр КНЛУ.
- Грищенко, А. П., Мацько В. П., Плющ М. Я. (1997). *Сучасна українська літературна мова*. Київ: Вища школа.
- Кочерган, М.П. (2001). *Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів*. Київ: Видавничий центр «Академія».
- Максименко, С. Д., Соловієнко В. О. (2000). *Загальна психологія. Навчальний посібник*. Київ: МАУП.
- Матійків, І. М. (2012). *Тренінг емоційної компетентності*. Київ: Педагогічна думка.
- Немченко, В. Н. (2015). *Введення в мовознавство*. Відновлено з https://stud.com.ua/81664/literatura/vvedennya_v_movoznavstvo.
- Прокопенко, І. Ф. (2012). *Психологія*. Харків: Фоліо.
- Савченко, Л. В. (2013). *Феномени етнокодів духовної культури у фразеології української мови: етимологічний та етнолінгвістичний аспекти*. Сімферополь: Доля.
- Соболевська, О. Є. (2018). *Українські фраземи й особливості їх творення*. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка.
- Ужченко, В.Д., Авксентьєв, Л. Г. (1990). *Українська фразеологія*. Харків: Основа.

- Ужченко, В. Д., Ужченко, Д. В. (1998). *Фразеологічний словник української мови*. Київ: Освіта.
- Ужченко, В. Д., Ужченко, Д. В. (2005). *Фразеологія сучасної української мови*. Луганськ: Альма-матер.
- Шаховський, В. І. (2009). Емоції як об'єкт дослідження в лінгвістиці. *Питання психолінгвістики 2009 №9*, с. 29-42.
- Analāyo, B. (2017). What about Neutral Feelings? *Insight Journal*, 43, с. 1-10.
- Cohn, M. A., Fredrickson B. L. (2009). Positive emotions. Lopes S. J., Snyder C. R. (Ed.), *The Oxford Handbook of Positive Psychology* (Т. 3, с. 13-24). New York: Oxford University Press.
- Izard, C. E. (1991). *The Psychology of Emotions*. New York.: Plenum.
- Pyun, D. O. (2018). *500 Common Korean Idioms 한국어 관용어*. New York: Routledge.
- Sam, M. S. (2013). *Negative emotion. Psychology Dictionary*. Retrieved from: <https://psychologydictionary.org/negative-emotion/>
- 강위규 (1998). *국어관용표현연구*. 부산: 세종출판사.
- 박세영 (2000). *관용어와 속담의 특성* / 박세영. 서울.
- 박영순 (2004). *한국어 의미론*. 서울: 고려 대학교 출판부.
- 심재기 (2011). *국어 어휘론 개설*. 서울: 지식 과 교양.
- 이지선, 이유선 (2017). *Essential Korean Idioms*. 서울: Seoul Selection.
- 이진숙, 박소영 (2010). *관용어의 친숙도, 성별, 학업성취도가 관용어 이해하기 능력에 미치는 영향*. 한국콘텐츠학회논문지, с. 466-475.
- 하태홍 (1967). *한국 속담*. 서울: 경원각.

ДОДАТКИ

Додаток А

Корейські фразеологізми

Корейський фразеологізм	Переклад	Значення
가슴에 못을 박다	Забитий цвях у серце	Переживати сум, біль
가슴이 덜컹하다	Серце калатає	Бути наляканим
가슴이 무겁다	Тягар на серці	Бути засмученим через щось
가슴이 서늘해지다	Серце похололо	Бути сильно наляканим
가슴이 서늘해지다	Холоне серце	Переживати сумні події
가시방석에 앉다	Сидіти на терновій подушці	Бути на нервах, перейматись
강 건너 불구경하듯	Як дивитись на вогонь через річку	Бути байдужим до справ, стану іншої людини
기가 막히다	Неймовірно	Відчуття сильного здивування
기가 차다	Оніміти, втратити дар мови	Бути надзвичайно шокованим
기를 펴다	Підняти настрій	Бути вільним від тиску і відучити нарешті полегшення
깨가 쏟아지다	Розсипати насіння конжуту	Відчувати радісні миті
꿀맛 같다	На смак як мед	Бути дуже радісним, щасливим

나 몰라라 하다	Я не знаю	Почуття повного ігнорування чогось/когось
날아갈 것 같다	Немов літати	Відчуття радості
눈 앞이 캄캄하다	Темніє в очах	Безнадійне переживання ситуації
눈독을 들이다	Шкідливо стежити	Проявляти цікавість
눈물이 앞을 가리다	Сльози закривають очі	Відчувати смуток, страждання
눈시울이 따갑다	Печуть повіки	Сумувати за чимось/кимось
눈에 눈물이 맺히다	Сльози в очах бринять	Плакати від смутку
눈에 별을 켜다	Зірки в очах»,	Бути зацікавленим
눈에 핏발이 서다	Очі налиті кров'ю	Бути розгніваним
눈을 흘리다	Проливати сльози	Бути розчуленим від щастя
눈이 밝아지다	Очі загорілись, засвітились	Виразити захоплення
눈이 시뻘겋다	Червоніють очі	Гніватись
뒷짐 지다	Повернутись спиною	Проявлення повного ігнорування
등골이 오싹하다	Озноб по спині	Відчувати страх
등에서 식은 땀이 나다	Холодний піт на спині	Бути наляканим
딱 잡아떼다	Хапати і виривати	Байдуже, грати роль необізнаного

뚜껑이 열리다	Відкрита кришка	Бути розлюченим
마음에 두고 있다	До серця	Бути зацікавленим в чомусь/комусь
마음을 놓다	Вкласти серце	Заспокоїтись, відчувати спокій
말문이 막히다	Бути безмовним	Бути дуже шокованим, здивованим
머리카락이 서다	Волосся дибки	Злякатись
멘붕이 오다	Мати психічний зрив	Відчувати потрясіння від здивування
목에 핏대를 세우다	Підняті вени довкола шиї	Розгніваний
몸이 떨리다	Тіло тремтить	Бути нажаханим
발 벗고 나서다	Прямувати босоніж	Бути захопленим якоюсь справою
불타 오르다	Запалюватись	Бути у великому захваті
사족을 못 쓰다	Зціпеніти від страху	Бути сильно наляканим
소 닭 보듯 하다	Як корова дивиться на курку	Відчувати абсолютну байдужість
손발이 오그라들다	Кінцівки в'януть	Відчувати сором в дуже ніяковій ситуації
심장이 터지다	Серце розриває	Відчувати сильний моральний біль,
않던 이 빠진 것 같다	Відчуття, ніби хворий зуб випав	Довгоочікуване полегшення

애간장이 태우다	Підсісти на тривогу	Дуже сильно перейматись через щось
어깨를 들먹이다	Схлипувати	Сумувати
어안이 병병하다	Розгубитись	Бути сильно приголомшеним
얼굴에 경련을 일다	Обличчя зводить судомою	Плакати, відчувати біль, смуток
얼굴을 붉히다	Обличчя палає	Бути злим
얼굴이 붉어지다	Лице багряніє	Засоромитись
얼굴이 빨개지다	Обличчя червоніє	Гніватись, злитись
얼굴이 어두워지다	Обличчя тьмяніє	Зажуритись
얼굴이 화끈 달아오르다	Обличчя кидає в жар	Відчувати лють
입에서 한숨이 짓다	Зітхати	Сумувати через щось
입이 귀에 걸리다	Рот розтягувати до вух	Радіти, посміхатись від щастя
전신이 움츠러들다	Все тіло тремтить	Бути нажаханим
쪽 팔리다	Продається обличчя	Відчувати сильний сором за себе
천국에 있다	Бути на небесах, в раю	Бути щасливим, радісним
코가 납작해지다	Приплюснутий ніс	Соромити людину
피가 마르다	Кров засихає	Полегшення

하늘에 뻗다	Рости до небес	Відчувати неймовірну радість
하늘이 노래지다	Небо пожовтіло	Отримати раптовий шок
혀를 내두르다	Висунути язик	Повне здивування

Додаток Б

Українські фразеологізми

Український фразеологізм	Значення
Баньки (очі) витріщити	Бути сильно здивованим
Битися головою	Перебувати в стані розпачу
Бути на сьомому небі від щастя	Бути щасливим, радісним
Витріщати очі	Зацікавитись чимось/кимось
Вогнем горить	Бути чимось сильно захопленим
Волосся дибом	Бути наляканим
Дихати легше	Відчувати полегшення
Дрижаки пробігають	Відчувати страх
Душа співає	Бути радісним
Душа танцює	Радіти, веселитись
Душу гріє	Щось радує, приносить приємні відчуття
З вогником	Відчувати захват
Заламувати руки	Виразити страждання, сум, бути напруженим, нервовим
Зірка на лобі засяяла	Захопитись чимось, зазнаватись
Зробити великі очі	Сильно здивуватись
Кипіти злобою	Лютувати, бути розлюченим
Ком у горлі,	Відчувати тривогу

Кров кипить в жилах	Лютувати, злитись
Кров стигне в жилах	Відчувати сильний жах, страх
Купаний в окропі,	Розгніваний
Кусати губи	Хвилюватись, нервувати
Легко на душі	Відчуття легкості, полегшення
Манити очі	Цікавитись, спостерігати
Метати грім і блискавки	Злитись, лютувати
Мов з гуся вода	Бути байдужим до будь-яких зауважень
Море по коліно	Відчувати байдужість
Мороз по шкірі	Відчувати страх через щось
На душі радість	Відчувати приємні емоції щастя
Наливатися фарбою	Засоромитись
Не вірити власним вухам	Бути шокованим, здивованим через почуту інформацію
Не гріє і не знобить	Байдуже
Не знати куди діти очі	Відчувати за себе сором
Не по собі	Тривожитись, нервуватись
Немов ошпарений	Розлючений
Ні холодно, ні жарко	Абсолютно байдуже на щось
Ночувати себе на небі	Відчувати сильну радість
Очі палають	Бути злим, лютувати
Очі світяться у когось	Людина в захваті через щось
Пашіти полум'ям	Захопитись чимось
Пекти раків	Червоніти від сорому
Перемінитися в обличчі	Засоромитись через щось
Перестало битися серце	Бути сильно нажаханим
Повернутись спиною	Незацікавленість до чогось

Посвітлішало на серці	Відчувати полегшення після довгого тиску
Потупити очі в землю,	Почувати себе ніяково, соромно
Похолонула душа	Злякатись
Проливати сльози	Плакати через сумні обставини
Пхати носа	Цікавитись
Рвати волосся	Бути в розпачі
Розвісити вуха	Бути зацікавленим
Роззявити рота	Подив, бути здивованим
Серце вискакує з грудей	Боятись, хвилюватись
Серце стигне	Відчувати страх
Скам'яніти від дива	Бути здивованим у позитивному ключі
Скипілися сльози	Відчути раптовий сум, засмутитись
Сніг на голову	Неочікувані обставини
Сохнути з печалі	Бути засмученим
Умиватися сльозами	Плакати від болі, страждання
Хворіти душею	Переїматись через щось
Хоч вовк траву їж	Відчуття абсолютної байдужості до всього
Хоч трава не рости	Байдуже
Червоніти	Засоромитись в ніяковій ситуації
Чимось дихати	Дуже сильно цікавитись чимось
Як баран на нові ворота	Здивовано спостерігати, дивитись
Як громом вражений	Відчувати повний шок
Як на крилах летіти	Радіти, веселитись, бути щасливим
Як у воду опущений	Засмучений, понхнюплений
Яким вітром	Бути здивованим появі когось